Nr. 4. Poznań, sobota, 26 stycznia 1924. Rocznik 5.

PRZEGLĄD GRAFICZNY

Organ Związku Zakładów Graficznych i Wydawniczych na Polskę Zachodnią z siedzibą w Poznaniu.

Komunikaty

Związku Zakładów Graficznych i Wydawniczych na Polskę Zachodnią z siedzibą w Poznaniu.

Zwyżka płac od 16 stycznia począwszy.

Stosując się do rozporządzenia ministerstwa w sprawie dwutygodniowej regulacji płacy, zebranie ogólne członków Związku naszego z dnia 23 b. m. uchwaliło przyznać pracownikom drukarskim zwyżkę 80% (statystyka magistracka) od 16. b. m. począwszy.

Tabelkę z rozliczeniem nowych płac zamieszczamy drugostronnie.

Sprawę zwaloryzowania płac przekazano do załatwienia Zarządowi Głównemu. Sekr: gen. *Kryg.*

Nowy mnożnik na „Drugi Cennik Drukarski".

Wobec zwyżki płac drukarskich należy na ceny „Nowego Cennika" nałożyć zwyżkę 60%.

(Na „Stary Cennik" zwyżka wynosi 430.000%).

sekr. gen.: *Kryg.*

Rejestracja uczni.

Zwracamy uwagę na istniejącą uchwałę Wydziału egzaminacyjnego przy zawodzie drukarskim, podług której uczniowie, zgłaszający się do egzaminów winni mieć pełne cztery lata praktyki zawodowej po za sobą. Uczniowie, nie mający jeszcze 4 lat nauki zawodowej, nie będą do egzaminu dopuszczeni.

Zarazem zwracamy uwagę na istniejący przepis Izby rzemieślniczej, podług którego winien każdy uczeń w zawodzie graficznym posiadać kartę rejestracyjną, wystawioną przez sekretarjat generalny Związku Zakładów Graficznych i Wydawniczych na Polskę Zachodnią z siedzibą w Poznaniu (Stary Rynek 4). Bez tej karty nie zostanie odtąd żaden uczeń dopuszczony do egzaminu na pomocnika.

Sekr. gen.: *Kryg.*

Przyszłość sztuki drukarskiej.

W ostatnim czasie coraz częściej zadawano sobie pytanie, dotyczące przyszłego rozwoju czy to druku ofsetowego, czy litografji lub druku wklęsłego rotacyjnego. Nie małem zainteresowaniem cieszyły się wykłady o różnych sposobach druku i o ich historycznym rozwoju, lecz większem zainteresowaniem powinny się cieszyć kwestje połączone z ich przyszłością, ponieważ znajdujemy ludzi, którzy są gorącymi wielbicielami i zwolennikami tych sposobów i również ludzi wyrażających się mniej lub więcej sceptycznie o ich przyszłości.

Druk ofsetowy jest działaniem bardzo pożytecznym dla pewnej kategorji robót; i nie mniej jest doniosłem środkiem pomocniczem dla litografów. Jednakże nie może on załatać wszelkich niedokładności nawet w litografji. Poprostu nie jest doskonałym. Nie może być w zupełności zastosowany przy druku książek; nawet przy autotypji nie może mieć działanie ofsetowe zastosowania tak dalece, jakie ma druk wypukły w zwykłej maszynie drukarskiej. Druk ofsetowy barwny jest rzeczą bardzo kosztowną, a trudności przy retuszowaniu są tego rodzaju, że nawet udany druk nie posiada efektów druku zwykłego.

Trzeba przyznać, że druk ten posiada do pewnego stopnia swój własny program, swój własny kierunek, lecz daleko jeszcze, by dogonił jakość najlepszego druku innego rodzaju.

Przy nowych nakładach posiada druk tę zaletę, że nowe składanie okazuje się zbytecznym, gdyż za pomocą fotografji stwarza się negatywy na szkle lub papierze światłoczułym, albo wprost działaniem przenoszenia jak naprzykład działanie Wincor'a. Koszty zrobienia negatywu lub drugiego działania, szeroko zastosowanego w Anglji są znacznie mniejsze, niż koszty nowego składania.

Gdyby znalazły szersze zastosowanie maszyny zecerskie przy pomocy fotografji, tak że stereotypja okazałaby się zbędną, znaczenie druku ofsetowego nabrałoby w stosunku do druku zwyczajnego znacznych walorów. Wynalazek ten byłby dalej poważnym czynnikiem w rozwoju technicznym — także w kwestji kosztów — druku wklęsłego. Jednakże należy się obawiać, że maszyny te w krótkim czasie nie dojdą do tak wysokiej wydajności, jakie posiadają dzisiejsze maszyny zecerskie oraz sterotypja. Przypuszczenie, że niezadługo wszystkie książki, gazety będą drukowane drukiem ofsetowym, wymaga dość pokaźnej fantazji. Naturalnie wynalazca może podać swe nowe kombinacje, lecz choćby przewracały dotychczas istniejące sposoby druku drogą choćby rewolucyjną — jest to wyrażenie abstrakcyjne, — to

Obecna płaca w zawodzie graficznym w Poznaniu, obowiązująca od 16 stycznia 1924
(zwyżka 80% — 46 godzin tygodniowo).

	w 1 roku po wyuczeniu				do 21 lat				do 24 lat				ponad 24 lata			
	godz. zwycz.	godz. 50 %	godz. 100 %	tygodniowo	godz. zwycz.	godz. 50 %	godz. 100 %	tygodniowo	godz. zwycz.	godz. 50 %	godz. 100 %	tygodniowo	godz. zwycz.	godz. 50 %	godz. 100 %	tygodniowo
Zecer ręczny, litograf, kamieniodrukarz, chemigraf	854123	1281184	1708246	39289658	957490	1436235	1914980	44044540	1140100	1710150	2280200	52444600	1389173	2083759	2778346	63901958
Oddziałowy, Metrampaż, Korektor (10% więcej)	939535	1409302	1879070	43218610	1053239	1579858	2106478	48448994	1254110	1881165	2508220	57689060	1528090	2292135	3056180	70292140
Zecer maszynowy 20% więcej	1024948	1537422	2049876	47147608	1148988	1723482	2297976	52853448	1368120	2052180	2736240	62933520	1667008	2500512	3334016	76682368
Oddział. w linotyp. 10% więcej	1127443	1691164	2254886	51862378	1263887	1895830	2527774	58138802	1504932	2257398	3009864	69226872	1833709	2750563	3667418	84350614
	w pierwszych 2 latach				w 3 i 4 roku				po 4 latach							
Introligator . . .	793393	1190089	1586786	36496078	992977	1489465	1985954	45676942	1187723	1781584	2375446	54635258				
Oddział. w introlig. 10% więcej	872732	1309098	1757464	40145672	1092275	1638412	2184550	30244650	1306495	1959742	2612990	60098770				
	po wyuczeniu				po 1 roku				po 3 latach				po 5 latach			
Nakładaczki lub pracownice introligatorskie	238613	357919	477226	10976198	314473	471709	628946	14465758	501874	752811	1003748	23086204	628648	942972	1257296	28917808
	w 1 roku				w 2 roku				w 3 roku				w 4 roku			
Uczniowie	101642	152463	203284	4 675 532	204629	306943	409258	9 412 934	256048	384072	512096	11778208	358265	537397	716530	16480190

drukarz nie potrzebuje się tem przejmować. Wątpić można, czy przeobrażenie takie nastąpi za życia dzisiejszych drukarzy.

Pod względem szybkości druku maszyny ofsetowe pozostają dotychczas znacznie poza maszynami do druku n. p. gazet. Dalszą wątpliwością przy druku ofsetowym jest kwestja wytrzymałości płyt. Nikt się jeszcze nie odważył, by wydać jaki dziennik w całości za pomocą druku ofsetowego lub wklęsłego.

Jeśli maszyny zecerskie przy pomocy fotografji znajdą praktyczne zastosowanie po kilku latach, nie należy sądzić, że po tym okresie dotychczasowe maszyny zostanę naraz wyparte, bynajmniej, wtedy dopiero dojdzie wynalazek do względnej doskonałości, że będzie mógł odpowiadać stawianym mu wymogom, a wtedy zacznie stopniowo przenikać w drukarstwo. Upłynie jeszcze bardzo dużo czasu, aż usunie się ostatni dziś używany sposób składania, a odłoży się w kąt ostatnią matrycę. Przecież przekonaliśmy się, że linotypa do dziś nie była wstanie wyprzeć w zupełności sposobu składania ręcznego, i należy przypuszczać, że nie dokona tego, dopóki używanym będzie dzisiejszy sposób drukowania. Dopiero gdy pojawią się drukarnie bez czcionków zaginie zecer ręczny.

Przyznać jednakże trzeba, że rozwój maszyn fotograficznych postępuje bardzo raźno. Niedawno pojawiła się pierwsza maszyna, a już — o ile mi wiadomo — istnieje siedem czy osiem najróżnorodniejszych typów, które doszły obecnie do stadjum modelu. Do wynalazku tego potrzeba jednak dość poważnego zmysłu, umiejętności zastosowania i inwencji.

Położenie drukarzy ofsetowych nie jest tak pewne, jakby się to wielu z nich zdawało. W najbliższym czasie mogą zajść takie zmiany w druku typograficznym, które mogą łatwo wydrzeć drukowi ofsetowemi jego zdobycze. W Anglji i Ameryce dąży się trzema sposobami, aby wydostać płyty metalowe cieńkie, czegoś w rodzaju cynkowych płyt do druku ofsetowego, które używa się potem w druku pospiesznym à la Miehle, bez specjalnych zmian maszyn. Płyty tej nie potrzebaby zmaczać. Gdyby starania uwieńczone zostały poważnym skutkiem, mógłby każdy drukarz z powodzeniem konkurować z drukiem ofsetowym, nawet bez specjalnych przebudowań maszyn. A jak na to zapatrywać się będą drukarnie ofsetowe, które olbrzymie kapitały lokują w skompletowanie maszyn?

W najnowszym czasie udało się połączyć zastosowanie druku ofsetowego i wklęsłego do tego stopnia, że jakość druków wychodzi znacznie lepiej, niż przy zastosowaniu jednego z tych sposobów oddzielnie.

Szybkość przy druku wklęsłym.

Ostatnie badania nad postępami techniki maszyn drukarskich stwierdziły, że szybkość druku nawet przy objektach pierwszorzędnej jakości dochodzi przy druku wklęsłym do 4000 ewtl. 5000 druków na godzinę. W rzeczywistości używa się w Anglji i Niemczech różnych systemów maszyn, zaopatrzonych w aparaty do składania, dzięki którym jakość druków przy większych nakładach nic nie traci. — Przy maszynach rotacyjnych przeznaczonych do druku dodatków gazety Cape Times szybkość wynosi 24 000 do 32 000 obrotów na godzinę. Coprawda znalazły się osoby z kół fachowych, które powątpiewały w to. Mr. Bettyson, współpracownik tejże gazety wyjaśnia bliżej konstrukcję maszyny, która jest notabene bardzo ciekawą. Mianowicie do maszyny rotacyjnej dobudowano jako dodatkową maszynę do druku wklęsłego. Maszyna przeznaczona do druku gazet; posiada dwa cylindry dla czcionków, które drukują dwie strony, pierwszą i ostatnią. Jeśli się wykorzystuje całą maszynę — posiadającą dwa piętra po dwa cylindry — można w jednej godzinie wydrukować 32 000 egzemplarzy 16-stronnej gazety. Maszyna dodatkowa jest wbudowaną naprzeciw środkowi ma-

szyny rotacyjnej. Papier doprowadza się pod kątem prostym do pierwszej, przy której umocowano balon o podwójnej szerokości. Po wydrukowaniu jednej lub dwu stron — zależnie od potrzeby, — papier z maszyny do druku wklęsłego biegnie do maszyny głównej. Papier biegnie doprowadzony przez odpowiednie urządzenie wpierw przez górne cylindry, potem przez dolne. W ten sposób drukuje się dwie strony, które następnie wchodzą w maszynę do falcowania. Jeśli więc cylinder maszyny rotacyjnej obraca się szybkością 200 obrotów na minutę, produkcja maszyny wynosi 24 000 egzemplarzy na godzinę. Ponieważ maszyna do druku wklęsłego drukuje podwójną ilość druków maszyny rotacyjnej, wobec tego szybkość jej musi być także podwójną. A więc na każdy obrót maszyny do druku zwykłego przypadają dwa obroty maszyny do druku wklęsłego, by zdążyła wydrukować wszystkie ryciny całej ilości 24 000 egzemplarzy na godzinę.

Dzięki różnym ulepszeniom maszyny do druku wklęsłego osiągnięto maximum szybkości 24 000 druków na godzinę. Dalsze ulepszenia różnych części maszyny mogą spowodować zwiększenie szybkości ewentualnie do 30 000 druków na godzinę. Na zastosowanie maksymalnej szybkości oddziałuje jakość farby drukarskiej; zdarza się, że czasami nie można osięgnąć większej szybkości jak 18 000 egzemplarzy, ponieważ farba przy większej szybkości się burzy. Zjawisko to powodują farby powojenne, w pierwszej linji niemieckie i austrjackie. Słowa powyższe dotyczą farb wodnych; przy zastosowaniu farb olejnych szybkość może być zwiększona do 20 000 egzemplarzy. Dochodzi do tego moment, że z farbami olejnymi łatwiej się obchodzić, i dają znacznie lepsze rezultaty.

Ilustrowane dodatki do gazet wydrukowane po obu stronach na maszynie do druku wklęsłego dochodzą wprost w maszynę do falcowania maszyny głównej, a stąd wprost do gazet. Oszczędza się w ten sposób osobny druk i specjalnego wkładania dodatków. Maszyna ta wydaje z siebie więcej, niżby to przypuszczali jej twórcy. Poważną rolę w należytym obsłużeniu maszyny odgrywa naturalnie doświadczenie, dzięki któremu maszyna w swej produktywności znacznie przewyższyła najśmielsze przypuszczenia wydawców gazety Cape Times, — jak stwierdza Mr. Bettyson. Fachowcy zagraniczni, którzy zainteresowali się tą kombinacją, potwierdzili w całości wywody jego.

Inna gazeta angielska Southend Standard doprowadziła normalną szybkość swej maszyny do druku wklęsłego do 16 000 względnie 18 000 obrotów na godzinę; a może nawet podnieść ją do 20 000 obrotów na godzinę.

Uwagi powyższe są należytym dowodem, do jakiej sprawności maszyny przy odpowiednim obsłużeniu dochodzą. Dla porównania dodamy, że maszyna rotacyjna „Kurjera Poznańskiego“ wydaje przeciętnie 13 000 do 15 000 egzemplarzy na godzinę.

Z chwili bieżącej

Wystawa okrężna „Grafiki Polskiej“ w Częstochowie. Dnia 16 bm. nastąpiło uroczyste otwarcie pierwszej wystawy okrężnej „Grafiki Polskiej“ w Częstochowie, w gmachu Muzeum Hygienicznego w parku Staszyca. Eksponaty przeważnie składają się z prac najwybitniejszych artystów grafiki. Zgromadzeniem zaś tychże zajął się związek polskich artystów-grafików w Warszawie.

Dwie nieznane papiernie. W lasach hr. Zamojskiego w Tatrach zbudowano przed wojną papiernię, która wyrabiała karton różnej jakości oraz talerze itp. przedmioty z papy. Obecnie papiernia ta — składająca się z dwu pokaźnych budynków, wyrabia tylko karton.

Podobną papiernię zbudował hr. Broel-Plater w swych olbrzymich lasach na Białejrusi, obejmujących kolosalne połacie różnych powiatów. Papiernia — wybudowana w Platerowie — została zupełnie wewnątrz zniszczoną przez własnych i okolicznych ludzi. Dzięki wielkim nakładom pieniężnym udało się ją we wrześniu roku ubiegłego uruchomić. Papiernia wyrabia papę grubszego gatunku, na co materjał czerpie z otaczających ją borów.

TOWARZYSTWO ZAKUPÓW
DLA
PRZEMYSŁU GRAFICZNEGO

SPÓŁKA AKCYJNA

ZAŁOŻONA PRZEZ WŁAŚCICIELI ZAKŁADÓW GRAFICZNYCH

WARSZAWA, MARSZAŁKOWSKA 143, TELEFON 87-67

Rachunek żyrowy w P.K.K.P. Nr. 6099 | Rachunek czekowy w Banku Handlowym w Warszawie | Konto czekowe w P.K.O. Nr. 5877 | Adres telegraficzny »ZAKUPGRAF«

POLECA ZE SWYCH SKŁADÓW:

papiery w różnych gatunkach i formatach, krajowe i zagraniczne, jako to: drukowe, matowe i satynowane, ilustracyjne, konceptowe, kancelaryjne, albumowe, różnokolorowe, pocztówkowe etc. Farby drukarskie i litograficzne. Pokost mocny i słaby litograficzny. Maszyny. Masę walcową. Filce, flanele ceraty etc. oraz wszelkie przyb. i materjały, niezbędne dla robót drukarskich, litograficznych i introligatorskich

OFERTY I WZORY WYSYŁAMY NA ŻĄDANIE!

Polecamy ze składu:

Cyrkle introligatorskie
Pincety
Sztylety mechaniczne
Szpachtle
Zamykadła
Liczniki do arkuszy
Eski etc.

Hurtownia Drukarska

Tow. Akc.

Poznań, Stary Rynek 4.

Tel. 2555. Tel. 2555

PAPIER

gazetowy format 63 × 95 30 kg w belach po 4000 arkuszy 124 kilo
drukowy satyn. format 63 × 95 36 kg w belach po 5000 arkuszy 151 kilo
konceptowy satyn. form 68 × 86 36 kg w belach po 5000 arkuszy 180 kilo
kancelaryjny pocztowy format 59 × 92 40 kg w belach po 3500 ark. 140 kilo
kancelar. bezdrzewny format 68 × 84 44 kg w belach po 2500 ark. 110 kilo
karton pocztowy format 58 × 74 w belach po 2250 arkuszy 172 kilo
pakowy w rolach, 105 cm szerokości.

Wysyła po cenach dziennych które podaje na żądanie bezwłocznie. 208

A. Klóskowski, Poznań 3.

ul. Mazowiecka 6. (Sołacz) tel. 73.
Pocztowe konto O.. Poznań nr. 200363

Gustownie! STEMPLE gumowe **Wł. Kulerski** Grudziądz, Pańska 19 **Druki** Materj. piśm. Księgarnia Spiesznie

ZECER

lat 20 akcydensowy oraz gazetowy poszukuje odpowiedniej posady od zaraz. Zgł. do „Przegl. Graficznego i Papiern." pod nr. **427.**

Drukarnia

w większym mieście Wielkopolski, dobrze zaprowadz., posiadająca **2 maszyny pospieszne, 3 tyglówki, 2 bostonki** oraz wszelkie maszyny pomocn., dużo pisma. **Linotyp** (Mergenthal), fabrykacji przedwojennej i **Brehmera przedwojenne maszyny do falcowania,** (ostatnie dwie osobno do nabycia), jest zaraz **na sprzedaż.**

Poważne oferty uprasza się do „Przegl. Graficznego i Papierniczego" pod literą **A. Nr. 409.**

Widokówki i Albumy

z widokami miast i zdrojowisk, katalogi ilustrowane itp. wykonujemy po **cenach tańszych niż zagranica.** Jedyne Zakł. światłodrukowe w Polsce. Na zapytanie przesyłamy bezwłocznie szczegółowe oferty. - - - - (415)

Zakłady Reprodukcyjne „AKROPOL" Sp. z ogr. odp.
Kraków, ul. Lwowska l. 36.

Młody zecer

lat 28, uzdolniony w swej sztuce

poszukuje posady

w dzienniku lub w dużej drukarni akcydensowej, od zaraz. Zgłoszenia upr. się do administracji „Przegl. Graficzn. i Papiernicz." pod nr. **428.**

Dobrze utrzymane

KUBŁY OD FARBY

kupuje stale

„Polska Farba" Poznań, ul. Dąbrowskiego 32.

PRZEGLĄD PAPIERNICZY

Organ Stowarzyszenia Polskich Kupców Papierniczych w Poznaniu.

Szwajcarski przemysł papierniczy w 1923 roku.

Obrót handlowy w przemyśle papierniczym był w 1923 roku krępowany. W pierwszych miesiącach tegoż roku zdawało się, jakoby nastąpiło polepszenie sytuacji, lecz trwało to niedługo, było zjawiskiem przejściowem. Już latem uwydatniło to się przez znaczne cofnięcie się, tak że rok ubiegły nie może być uważanym za lepszy od lat poprzednich po zakończeniu wojny. Przy końcu roku niektóre fabryki były nawet zmuszone do częściowego unieruchomienia fabryk a nawet do redukcji swych pracowników, i nie jest wykluczonem, że objaw ten się powtórzy i inne fabryki będą zmuszone stanąć. Polepszenia możnaby się spodziewać jedynie w wypadku ożywienia się ogólnego życia gospodarczego, a spcejalnie części przemysłu pracującego na wywóz. Konkurencja na rynku wewnętrznym zaostrzyła się w tym roku znacznie. Przywóz z Niemiec i Austrji, mimo ich trudnego położenia gospodarczego, zwiększał się stale co kwartał; a obrotów dokonano po znacznie niższych cenach, niż wynoszą same koszty produkcji przemysłu szwajcarskiego. Pozatem spowodowały podczas i po wojnie zbudowane fabryki oraz różne rozszerzenia fabryk w Szwajcarji znaczną nadprodukcję papieru; należy śmiało przypuszczać, że fakt ten objawi się wybitnie po nastaniu czasów normalnych przy wywozie. Ceny za papier spadły jeszcze więcej, i sprzedaje się je częściowo nawet za cenę własnych kosztów produkcji. W przeciwieństwie do tego zjawiska ceny za surowce objawiają przejściowo tendencję zwyżkową, co jeszcze więcej zaostrza już tak niekorzystne warunki przemysłu papierniczego.

Bilans wywozu papieru wykazuje coprawda znaczne pozycje, lecz w największej mierze dotyczył papieru gazetowego. A zresztą nie przyniósł fabrykom jakiejkolwiek korzyści. Zamówienia w rzeczywistości przyjmowano nawet w większych pozycjach, lecz tylko dlatego, by uchronić się przed większymi redukcjami produkcji i pracowników.

Fabryki celulozy i masy drzewnej walczyły z tymi samemi trudnościami, co przemysł papierniczy. Konsumpcja wewnętrzna z powodu mniejszego zapotrzebowania zmniejszyła się znacznie, a na rynku międzynarodowym kalkulacja z państwami o niskiej walucie okazała się bardzo trudną.

Wywóz papieru z Austrji.

Po załamaniu się monarchji austrjackiej pozostało w samej Austrji 46 fabryk papieru z 91 maszynami papierniczemi, 184 fabryki papy i masy drzewnej oraz 19 fabryk celulozy. Czechosłowacji zaś przypadło 88 fabryk papieru z 149 maszynami papierniczemi, 109 fabryk papy i masy drzewnej i również 19 fabryk celulozy. Austrja produkuje obecnie 1,8 miljonów centnarów papieru, 1,5 miljonów centnarów masy drzewnej wraz z papą i 1,2 miljony centnarów celulozy rocznie. Roczna produkcja Czechosłowacji zaś wynosi: 2,1 miljonów centnarów papieru, 86 300 centnarów masy drzewnej i papy i także 1,2 miljonów centnarów celulozy.

Wywóz papieru z Austrji, mimo nienormalnych stosunków, panujących w kraju, na rynek międzynarodowy wypadł liczbowo względnie zadowalająco. W 1922 roku wywieziono: 8 495 wagonów papieru (à 10 000 kg.), która to ilość w stosunku do roku poprzedniego — a więc 1921 r. — wykazuje zwyżkę 74 procent. Pozatem wywieziono w tym samym roku 2 785 wagonów papy i 30 wagonów przedmiotów papierowych.

Dotychczasowy wynik wywozu papieru w roku 1923 — do 30 listopada — jest następujący: 8 523 wagony papieru, 2 640 wagonów papy oraz 558 wagonów przedmiotów papierowych. Wywóz więc przekroczył w tych jedenastu miesiącach ilość wywozu dokonanego w roku poprzednim, co świadczy o fakcie, że przemysł papierniczy austrjacki na rynku międzynarodowym utrzymuje się na poziomie dotychczasowym — a nawet stale zwiększa swą produkcję, podczas gdy inne państwa, nawet wybitnie występujące z swą produkcją w czasach przedwojennych, zmuszone były zmniejszyć ją. Należy przy tem uwzględnić, że ceny za papier obecnie przewyższyły już ceny przedwojene i że ostatni rok piętrzył wywozującemu olbrzymie trudności. Tak naprzykład niemożliwem jest zaopatrzać rynek papierniczy polski, ponieważ nagły spadek marki polskiej w grudniu uniemożliwiał załatwianie interesu, a dalej ponieważ trudno było — specjalnie w pierwszym półroczu — walczyć z konkurencją niemiecką. W ostatnich miesiącach ceny niemieckie unormowały się przez obliczanie ich w markach złotych lub walucie wysokocennej. W końcu należy także zauważyć, że prawo o obrocie dewiz, istniejące na Węgrzech, uniemożliwia bardzo wiele interesów. A właśnie Węgry są dla Austrji krajem, do którego może wywozić swe artykuły, o czem świadczy ilość wywiezionego w 1922 roku papieru, wynosząca 3 020 wagonów papieru, 82 wagony papy, oraz 179 wagonów różnych artykułów papierowych. W tym roku jednak wywóz artykułów papierowych różnego rodzaju zmalał do 58 wagonów. Mimo, że weźmie się pod uwagę, że miesiąc grudzień przyniesie na tego rodzaju towar poważne obroty, wywóz ich zmalał. Przyczyną tego zjawiska są zbyt wygórowane cła państw importujących na artykuły papierowe. Jednakże mimo to przyznać trzeba, że austrjacki przemysł papierniczy w roku 1923, mimo piętrzących się trudności wewnętrznych oraz złego stanu rynku międzynarodowego, osiągnął bardzo poważne rezultaty.

Konsumpcja papieru w Stanach Zjednoczonych.

Amerykańskie olbrzymie bory padają pod uderzeniem siekier drwali, by pokryć kolosalną konsumpcję papieru przemysłu amerykańskiego. Papierowe filiżanki, półmiski, flaszki do mleka z papieru, papierowa bielizna, nawet ubrania z papieru tak się przyjęły w życiu amerykanina, że zdają się wprost niezbędnymi. Lecz odbywa się to kosztem uroczych lasów — częściowo dziewiczych, po których stopa lu-

dzka nie stąpała jeszcze, padających pod nielitościwem ciosem nienasyconego molocha. Dzięki wydawnictwom gazet, wychodzących w nieznanych — prawie bajkowych — dla nas ilościach, konsumpcja zwiększoną jest do cyfr bardzo wysokich; tak dochodzi w Stanach Zjednoczonych roczne zużycie papieru na głowę do 150 funtów, podczas gdy w Anglji wynosi tlyko 76 funtów, w Niemczech 45 funtów, a w Szwecji 39 funtów. Połowa wszechświatowego zużycia papieru przypada na same Stany Zjednoczone.

Z rynku papierniczego

Austrja. Fabryki papieru podniosły w ostatnich dniach ceny o przeciętnie 5—10 procent, do czego dochodzi jeszcze podwyższony 2-procentowy podatek od obrotu. Zwyżka cen jest naturalną konsekwencją wzrostu kosztów produkcji w ostatnich miesiącach, na które składają się zwyżki płacy za pracę — robotników i personelu biurowego — i zwyżki cen za surowce. Suche lato ubiegłego roku spowodowało, że ilość wytworzonej masy drzewnej była stosunkowo małą; z tego samego powodu zmalała także produkcja papieru . Długa jesień zato przyczyniła się do wyprodukowania takiej masy drzewnej, na jaką fabryki mają zapotrzebowanie; zapasów jednak nie można było zrobić. Od kilku tygodni panujący mróz spowodował powtórne zmniejszenie się produkcji drzewa dartego. Fabryki papieru również musiały w ostatnich tygodniach czy miesiącach dość znacznie zmniejszyć swą wytwórczość, ponieważ silne zawieje śnieżne i zamarżnięcie strumieni górskich uniemożliwiły do pewnego stopnia dostarczanie siły wodnej, węgli oraz surowców. Często musiały fabryki z tego powodu zawiesić swe czynności. Jeśli te utrudniające produkcję momenty nadal się utrzymają, a popyt na rynku papierniczym pozostanie na tym samym poziomie, należy się liczyć z dalszą zwyżką. Sytuacja na rynku wszechświatowym nie przedstawia się zbyt korzystnie, mimo, że Niemcy musiały się wycofać z swą obfitą produkcją, ponieważ popyt — aczkolwiek poważny — nie był olbrzymi. Fabryki mniejwięcej były przez dwa miesiące w biegu. Nowe ceny kalkulacyjne według marek złotych w Niemczech są znacznie wyższe od cen austrjackich; mimo to znajdują się poważne zapasy różnych materjałów w drugiej ręce. Jako korzystniejsze momenty można uważać tendencję do równowagi politycznej i gospodarczej w Europie. Jeśli dojdzie do porozumienia między poszczególnymi państwami, to należy się spodziewać w pierwszej linji wzrostu obrotu na rynku papierniczym. Rynek wewnętrzny jest w tym roku spokojny, ponieważ porobiono w grudniu poważne zakupy, by uchylić się przed wzrostem podatku od obrotu. Zapasy te jednak nie są zbyt wielkie, tak że można liczyć na wzrost obrotu po nastaniu równowagi politycznej między poszczególnymi państwami.

Włochy. Według nieoficjalnej ceduły Izby Handlowej w Milano, ceny za surowiec i papier gotowy za centnar dnia 8 stycznia wynosiły:

masa papierm. z drzewa świerk.	od	90	do	95	lirów
celuloza zwykła, surowa	„	140	„	145	„
celuloza surowa, lepsza	„	155	„	160	„
celuloza biała, II jakości	„	190	„	200	„
celuloza biała, II jakości	„	205	„	220	„
papier gazetowy w rolach	„	170	„	190	„
„ „ w arkuszach	„	190	„	210	„
„ drukarski zwykły	„	235	„	255	„
„ do pisania zwykły	„	265	„	285	„
„ „ „ lepszy	„	360	„	460	„
„ do ksiąg handl.	„	450	„	550	„
„ „ „ „ lepszy	„	550	„	650	„
„ listowy zwykły	„	420	„	520	„
„ „ lepszy	„	575	„	625	„
„ „ najlepszy	„	700	„	900	„
„ do rysunków	„	550	„	650	„
„ do pakowania	„	140	„	190	„
„ „ „ lepszy	„	240	„	290	„

Papier franko Milano nieoclony; surowce franko granica nieoclone.

Rynek papierniczy jest słabo ożywiony, jednakże do stadjum zwykłych obrotów. Ceny za papier gazetowy wyrobu krajowego i zagranicznego zdradzają tedencję zwyżkową. Fabryki austrjackie składają oferty, lecz żądają odpowiednich nadwyżek. Popyt jest na papier lepszy. Również dla tego gatunku papieru przewiduje się zwyżkę cen.

Notatki

Dowóz do Niemiec. Wobec ogłoszenia w niemieckim organie urzędowym „Reichsanzeiger", opiewającego listę tych towarów, które mogą być importowane do Niemiec, dozwolony jest przywóz półfabrykatów do wyrobu papy i papieru, oraz papy i papieru do pakowania.

Ogłoszenia: 1/1 strona 6 złp. 1/2 strony 3 złp. 1/4 str. 2,50 złp. 1/8 str. 1,25 złp. 1/16 str. 0,65 złp. Na str. I okł. 100%, na str. II, III i IV okł. 50% więcej. Dla poszuk. posad 50% opustu. Numery okazowe i dowodowe opłaca się. Ogłoszenia przyjmuje się do środy rana godz. 9.
Uwaga: Złoty polski oblicza się na podstawie zł. franka waloryz. w dniu odbioru pieniędzy.

Przedpłata miesięczna z dost. w dom 1100000 mk.
Numer pojed. 300000 mk.
Przy waloryz. obowiąz. odpow. dopłata.

- - - - Konto czekowe P. K. O. Nr. 202 868. - - -
Nakładem „Hurtowni Drukarskiej", Tow. Akc. w Poznaniu, Stary Rynek nr. 4. Telefon 2555
Redaktor: Teodor Kryg w Poznaniu.

Drukarnia Polska T. A. w Poznaniu.